

ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΝ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΜΑΣ

Η ΕΠΟΠΟΙΪΑ

ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ΧΡ. Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ

Ἡ συνουσία Καφαλῆνα καταρτίσθη ἐκ τοῦ κλονισμοῦ καὶ τὸ ἔδαφος ἐπαχώρησε καὶ χάσμα-
τα ἠνεόθησαν, καλυπθέντα ἀπὸ
δολικαυτοθάντων διὰ τὴν ἐλευθε-
ρίαν τοῦ ἔθνους μαρτύρων καὶ ἡ-
ρώων.
Ὁ Γεώργιος Ζαλοκώστας εἰς ἡ-

τὸ ὕδατι τῆς λιμνοθάλασσης. Ὑπὸ
τῇ ἐρείπειᾳ τῆς οἰκίας Καθ' ἣν ἐ-
τάφησαν πολιορκηταὶ καὶ πολιορ-
κούμενοι καὶ ἀπὸ τὰς ἐλπίδας ἐκάνη
πόσπασμα μελοδράματός του, «ἡ
τελευταία νόξ», μελοποιηθέντος
ὑπὸ τοῦ Ζακυνθίου μουσουργοῦ
Παύλου Καρρέρ, εἶδει δὴν τὴν

ἡ ἑγγύς οἰκία, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔμεινε
καὶ ἀπέθανε ὁ Δόρδος Βύρων.
Ὅπως τὸ Μεσολόγγι κατέστη ἡ
προνομιούχος πόλις τῆς νεωτέρας

πραγτικῆν εἰκόνα τῆς ἡρωικῆς ἀκαί-
νης πράξεως καὶ τεματίζει τὸ ἔρ-
γον του μὲ τὸ ἄσμα:

ΚΑΨΑΛΗΣ

Ἰσὺς ἐπ' ἔσον ἐπάλαυε κατὰ
τῶν στρατιῶν τοῦ Κιουσαχί καὶ
τῶν σὺλων τοῦ Ἱμβραήμ υπηρέξεν

* Ἀν χάω πατρίδα
Τι θελω νά ζήσω;
Ὡς μόνην ἑλπίδα
Κρατῶ τὸν βαυλὸν
Ἀπὸ τοῦ πνεύματος

ἡ ἐλπίς τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ θαυ-
μασμός τῆς Εὐρώπης. Πίπτουσα
ὡς ἔπεσε εἰς αὐτὴν καὶ ἡ αἰ-
νία λατρεία τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ

Θεοῦ ἡ εὐλογία. Ἡ ἐλευθερία ἐ-
ξήλθε πάντοτε ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν
φλογῶν καὶ τῶν θυσιῶν. Ἀλλ' ἡ
ἐξέοδος τοῦ Μεσολογγίου εἶνε κατὰ
τὸ πῦρ θ' ἀκοντίσας
Ἐἰς δόξαν τοῦ Γένους
θυσίαν ταλῶν.
Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀσπασίνης Βα-

λαμπρότερον, καὶ ἐνοχρότερον
ἀπὸ τῆς φλόγας καὶ τῆς θυσίας,
τὰς ὁπίας ἀπῆλθον μέγας σήμα-
ρον ἢ θεὰ ἑλευσιν. Ἡ ἑξέλιξις τοῦ
Μεγαλοπρεπὲς οὗτο ἑκκαταστήσας

μίσου ἀνδριάντος ἀφαιρῶνται τοὺς
πλήρεις πατριωτικῶν πόνου τοῦ
στέχους διὰ τὸ Μεσολόγγι, τὸν Ἑ-
πίσκοπον Ἰωσήφ Ρωγῶν καὶ τὸν

.....Στὸν τάφου του κλεισμένο
Τὸ Μεσολόγγι σκέλεθρο, γυμνό,
.....[ἔξασπαρκόμεινο,
Λέν προσβλεῖς τ' ἄνοιτα δὲ νέο.

12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534

Τὰ μυστήρια τῶν θρησκαιῶν τὰ
λύουν καὶ τὰ ἐξηγητοῦσιν εἰ θεολό-
γοι, ἀλλὰ τὸ μυστήριον τὸ ὅποιον

Εγκρίνεται η παρέοχη του Μεσο-
λογίου είνε μεγαλειότερον τῆς
σσοικῆς ἀναλύσεως. Διότι είνε
ἀπὸ τὰ μεγαλοκρηπίστερα δράματα
τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀλλοθίου καὶ ὁ
Πῶμενε ἀκόμα πράσινο, τ' ἀρά-
[ταπεινά μεριάζουν...]
Κλαίει δὲν φαίνεται χλωρὸ καὶ τὸ
[ιστερόν χορτάει]
Πῶμενε ἀκόμα πράσινο, τ' ἀρά-
[πικο ποδάρ]

Τὸ Μεσολόγγι ἔκαίτο πλέον

α-
π-
X-
γούμεν τὸ Βασιλεῖον, τὸ Πόρ-
τ' Ἀρθύρ, τὸ Βερντέν. Διότι εἰς ὅλα
αὐτὰ τὰ μνημεῖα τῆς ἱστορίας παι-
τουν τὸν μεγαλῆστον ῥόλον ἡ
ἐλσ. Τρεῖς ἡ τέσσαρες ἀπομεινω-
μένοι οἰκοδομαὶ εἶχον ἀπομείνει
ὄρθαι καὶ τὸ ἐπὶ τῆς νηϊδος τοῦ
Ἀνεμομύλου πυρεθλοῖτο μετὰ τοῦ

τέχνην καὶ ὁ νοῦς. Ἀλλὰ τὴν ἐξο-
δὸν τοῦ Μεσολογαίου δὲν τὴν φθά-
ναι οὔτε ἡ τέχνη οὔτε ὁ νοῦς. Μό-
λις ἡ καρδιά τὴν αἰσθάνεται καὶ

α! πτέρυγες της ποιήσεως μόλις
την φθάνουν. Διὰ τοῦτο αἰωνίως ἡ
ἀνθρωπότης θὰ τὴν θαυμάζῃ καὶ
αἰωνίως θὰ ἀισθάνεται μυστηριώδη

συγκλήθησαν ἐν τῷ ὀνόματι της.

* *

Ἀφηγήθημεν τὸ δλοκαύτωμα

μαρτυροῦν αὐτοῦ καὶ τῶν μεγάλων
θυμάτων τοῦ φοβεροῦ ἐκαίνοιο ἀγῶ-
νος, εὐχαρινῶς παραχωρήθῃντα ὑπὸ
τοῦ ἀποστόλου τοῦ καὶ ἀποστόλου

συμπολείτου και επιλέκτου φίλου κ.
Δημητρίου Χ. Καψάλη, Διευθυν-
του του Υπουργείου των Εξωτε-
ρικών υπέγραψαν επί των παρ-
ούσων.

τὴν πατριὰ ἐξόχων τοῦ ὑπηρεσιῶν
—θῶς καὶ ὁ πατήρ τοῦ ἀειμνη-
στοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου
—τὸ μεγαλὸν αὐτοῦ ὄνομα. ἔπειτα—
ἐξῆλθε τῆς πόλεως ἀκολουθῶν τὸ
σῶμα τοῦ Νότη Μπότσαρη. Με-
τὴν ἐπιστοχώρησιν, ἀπὸ τῆς ἐπά-
ρατον ἐκείνης κραυγῆς «Ὁπίσω—

ζόμενον μνηστέον μεγαλοπρεπές.
Καθ' ἣν στιγμήν χαρίζονται αἱ
φάρμακα αὐταὶ τὸ μαλετὰ εἰς τὸ ἁ-
γίον του ἐν Χαλανδρίῳ. ἔκκαθη-
'Οπίσω» ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν
καὶ ἔσαν αὐτῇ ἑκατέτο διαπεριτω-
θεῖς μετὰ τοῦ Γεωργίου Τζαβέλλ-
λα εἰς τὴν νηπίδα τοῦ Ἀνεμομύ-

γῆς τοῦ Ποσειδωνίου κ. Ἀν-
τωνίου Σωχός, ὅσας ἐλάξευσε καὶ
τὴν ἐν τῇ κήπῳ τῶν Ἑρῶν κα-
ταλὴν τοῦ Σωχός

Καὶ τὸ μνημεῖον θὰ εἶνε τὸ μα- μέχρη τῆς ἐπαναστάσεως τῆς πό-
γυλοπρεπτεστον καὶ ἐπιβλητικώ- λειας εἰς Τούρκον ἀγῶν, Ἄδελφαι
τερον. Σπένδισμα διὰ τὴν πόλιν τοῦ καλούμενον. Παρὰ τὸν μόνον εἶχε
Μεταπολίτευ. ἄλλὰ καὶ θεύρασε στηθὶ κανονοστάσιον καὶ ἐγκατα-

ναὸς μετὰ τὸν κήπον τῶν Ἑρώων, σταθῇ φρουρά.

Ἐπίσκοπος συνέστησε τὸ ἐπισῆρας εἰς τὸν Τζαβέλλαν γὰρ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν διότι ἀνωφελὲς ἦτο

γίου πρὸς τὴν αὐτοθυσίαν τοῦ Χριστοῦ
Καθάλη καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ
ὁ ἀγών. Οὗτος δὲ μετὰ τριῶν ἀν-
δρῶν διὰ πλαιπέρου κατηγυθόνη εἰς
τὴν Μολόχαν καὶ ἐνεύθεν εἰς τὸ
Μποχώρι.

Εὐτυχῶς ὅμως, χάρις στὴν προέ-
δου τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς δι-
δασκαλίας, ἀπὸ τοῦ 1978 ἔως τὸ 1980

μηχανίας, οί ὅροι· τῆς ζωῆς δὲν
ἦταν πλέον σὺν τελευταίῳ τέταρ-
του τοῦ XIX αἰῶνος οἱ ἴδιοι, ποὺ
ἦσαν σὺν ἀρχῇ τοῦ XVIII.

Κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ ἐξήντα
 χρόνια ἡ-ἐπιστήμη τῆς θερμάνσεως
 προόδευσε καταπληκτικά.
 Οἱ μηχανικοὶ μας ἐξαπαθῆκαν
 σε πῦρ εἰς τὴν ἀναπομείνανσαν πυ-
 ρίδα καὶ ἀνένταξε τὸν Ἀνεμό-
 μυλον, τῶν περισσοτέρων συμπο-

τιν ἑκ τῶν ἀποστόλων, ἡ ὁποία ἦτο χαρμένη ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν Ρωμαίων καὶ κάμουν νὰ κυκλοφορήσῃ ἀπὸ τὸ ζεστό νερὸ καὶ τὸν ἀτμὸ μιᾶς ἀπὸ τὰς ἀποστόλων τοῦ φονευθέντων, αὐτοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων βραχύτατα τραυματισθέντων. Οἱ Τουρκοκαὶ γύπτιοι ἐμπόρευτες ἐπὶ τῶν ἰσορίων τοῦ

ἰση θερμοκρασία σ' ὅλα τὰ διαμε-
 ρήματα μᾶς οἰκίας.
 Ἄν λοιπὸν μᾶς ἀπειλοῦσε ἕνας
 χειμῶνας θυμῶς μ' ἐκεῖνον τοῦ
 ἀνεμομύλου καρπαῖζαν, ἐκρέμασα
 ἐξ αὐτῆς τὸν αἰμόφυρτον Ἐπισκο-
 πον καὶ ἐκ τῶν πρωταθλητῶν τοῦ

καὶ	1709 ἢ 1879 πᾶ μπορούσαμε νὰ	Μεσολογγίτικου ἀγῶνος	Ἰωσήφ
	πολεμήσουμε τὸ κρῖ ἀσυγκρίτως	τῶν Ρωγῶν.	
τοῦ	καλλίτερα ὠπλισμένοι ἀπ' ὅ,τι		
ἄς	ἦσαν οἱ πρόγονοί μας.	ΑΥΡΙΟΝ : Ἡ συνέχεια	